

השטח הפלסטיני 2009 הכבוש

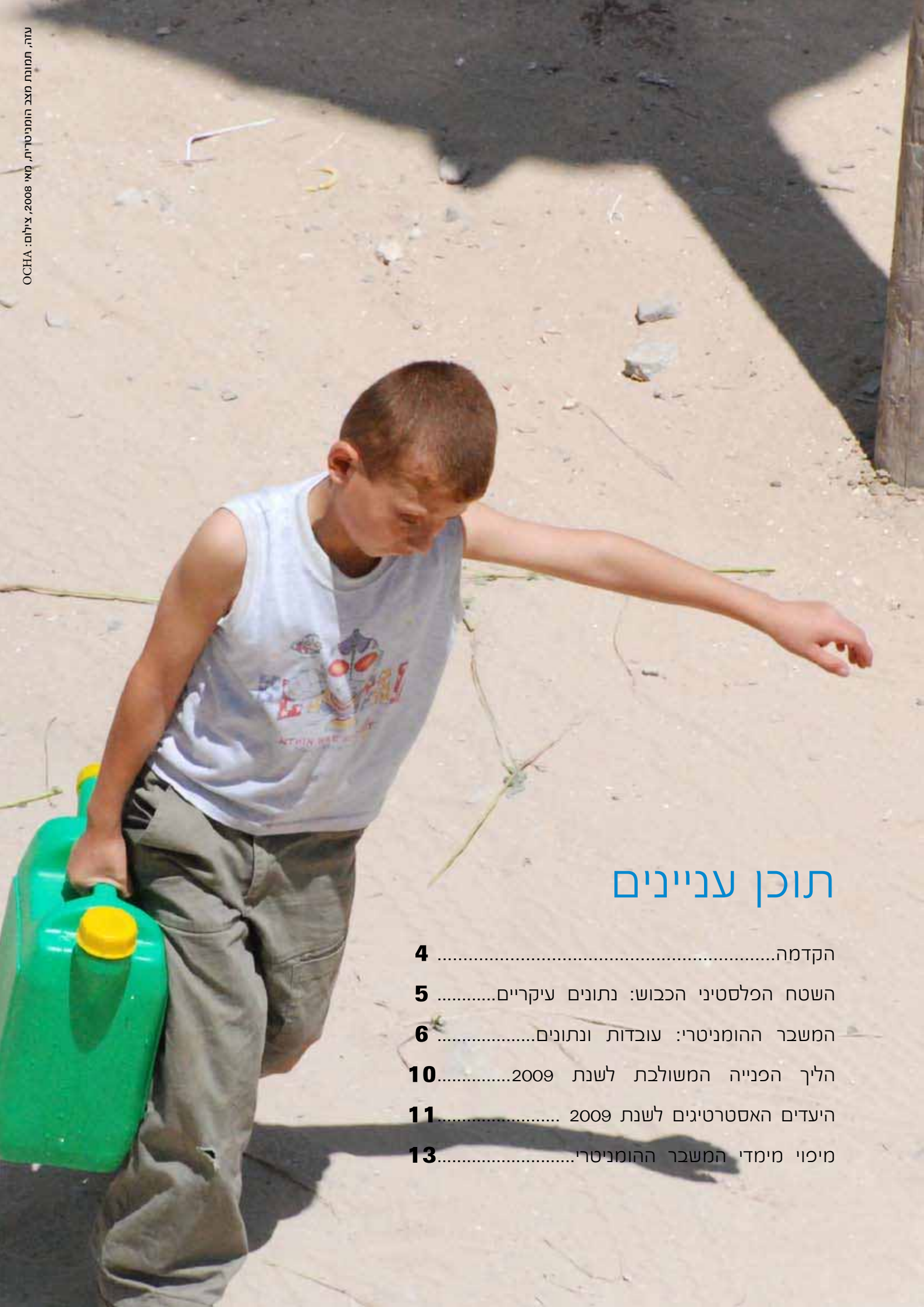


מחסום נילה, יולי 2008, צילום: טים ויליאמס

הליך הפנייה המשולבת (CAP)



תמצית



תוכן עניינים

4	הקדמה.....
5	השטח הפלסטיני הכבוש: נתונים עיקריים.....
6	המשבר ההומניטרי: עובדות ונתונים.....
10	הליך הפנייה המשולבת לשנת 2009.....
11	היעדים האסטרטגיים לשנת 2009.....
13	מיפוי מימדי המשבר ההומניטרי.....



הקדמה מאת המתאם ההומניטרי

תנאי החיים של רוב הפלסטינים, המתגוררים בשטח הפלסטיני הכבוש, המשיכו להידרדר במהלך שנת 2008. השנה החלה עם תקווה מחדשת להתקדמות, בעקבות חידוש השיחות בין ממשלת ישראל לבין הארגון לשחרור פלסטין ופריסת חסותה של הקהילה הבינלאומית על תוכנית הרפורמה והפיתוח (PRDP) השאפתנית של הרשות הפלסטינית (רש"פ). במהלך 2008, ביצעה הרש"פ שורה של רפורמות משמעותיות ומוחשיות, אשר הביאו להקטנת הגירעון הכספי, אפשרו תשלום משכורות והובילו לשיפור ברמת הביטחון האישי בגדה המערבית. יחד עם זאת, יעדי הצמיחה שנחזו במסגרת תוכנית הפיתוח של הרש"פ תוקנו לאחרונה כלפי מטה, עקב המשך הידרדרות היצרנית שרשמה הכלכלה.

הסיבה המרכזית לכך נובעת מהתנאים השוררים בעזה, שם גרם הסגר שהטילה ישראל לפגיעה במגזר הפרטי ולצירופם של מספר חסר תקדים של פלסטינים למעגל האבטלה והעוני. ואולם, המצב משקף גם את חוסר הוודאות המתמשך באזורים נרחבים של הגדה המערבית; למרות הסרתם של מספר מכשולי תנועה וגישה במהלך השנה, מן הנתונים עולה כי הגבלות ומכשולי תנועה, דוגמת הגדר בגדה המערבית והמחסומים שמספרם עולה ללא הרף, מוסיפים על הפיצול החברתי והכלכלי. העלייה הגלובלית במחירי המזון במהלך 12 החודשים האחרונים וירידת היקף התוצרת החקלאית, כתוצאה מתנאי מזג האוויר הקשים, הטילו עומס נוסף על מנגנוני ההתמודדות של הפלסטינים. הדבר הוביל לעלייה ברמת חוסר הביטחון התזונתי של משקי הבית הן בעזה והן בגדה המערבית, למרות חלוקת מצרכי מזון במסגרת תוכניות סיוע רחבות היקף.

המצב החמיר גם כתוצאה מהסכסוך הפנים-פלסטיני המתמשך. על אף מאמצי מדינות האזור להביא לפיוס פנים פלסטיני, השטח הפלסטיני הכבוש נותר מפולג ואזרחים פלסטינים מן השורה, בייחוד ברצועת עזה, ממשיכים לשלם את המחיר. למרות שאירועי שפיכות הדמים הקשים, שהתחוללו בעזה ב-2007, לא נישנו ב-2008, האלימות לא שככה. הפילוג הפנימי הוביל גם לשיבוש מתן השירותים הבסיסיים, לרבות שירותי בריאות, תברואה, אספקת מים ושירותים קהילתיים לאוכלוסיות הפגיעות ביותר. במהלך המחצית הראשונה של 2008, גבה הסכסוך הישראלי-פלסטיני מספר רב של נפגעים, אולם מאז כניסתו לתוקף בחודש יוני של הסכם 'הרגיעה', שנערך בתיווך מצרים בין עזה לבין ישראל, חלה ירידה דרמטית במספר הנפגעים. יחד עם זאת, השיפור במצב הביטחוני לא לווה בהפחתת ההגבלות על תנועת בני אדם וסחורות במעברי הגבול; המעברים הרשמיים לרצועת עזה נותרו סגורים רוב הזמן והמנהרות ממלאות כעת תפקיד מרכזי במערכת הכלכלית.

הפלסטינים תושבי השטח הפלסטיני הכבוש עומדים בפני משבר הנותן את אותותיו ברוב תחומי החיים. מעל הכל, מדובר במשבר כבוד האדם, אשר מונע מהאוכלוסייה כולה לממש את זכויותיה הבסיסיות - לתנועה, להגדרה עצמית, לתעסוקה ולקבלת שירותים בסיסיים; המשבר מאלץ את האוכלוסייה להסתמך במידה גוברת והולכת על סיוע הומניטרי, המתבטא בעיקר בחלוקת מצרכי מזון וסיוע בכסף מזומן. לאור הצורך הגובר בסיוע, מחפשים סוכנויות האו"ם והארגונים הלא ממשלתיים הנוטלים חלק בהליך הפנייה המשולבת (CAP) אחר מענה הומניטרי ממוקד יותר לשנת 2009, אשר יכלול מאמצי התערבות נקודתיים יותר, המיועדים לספק מענה לצורכיהן הבוערים ביותר של האוכלוסיות הפגיעות. מטרה זו הושגה באמצעות הזמנתם של גורמים רבים יותר להשתתף ולייעץ במסגרת תהליך התכנון, בהשוואה לשנים קודמות. נציגיהם של מאות גופים נטלו חלק בסדרה של סדנאות אזרחיות ומגזריות, אשר הובילו לניסוחה של תוכנית פעולה הומניטרית משותפת וממוקדת ולקביעת סדרי עדיפויות למענה ההומניטרי בכל אחד מהמגזרים.

במהלך 2009, יכללו תוכניות הסיוע ההומניטרי מגוון אסטרטגיות הגנה, המיועדות להתמודד עם הגבלות גישה, בין היתר באמצעות שיפור המעקב והניטור והוספת מימד אסטרטגי למאמצי ההסברה. על מנת להבטיח סינרגיזם בין הפרוייקטים הכלולים בהליך הפנייה המשולבת (ה-CAP) לתוכנית הרפורמה והפיתוח של הרש"פ (ה-PRDP) ולצורך תאום עם מאמצייהם של גורמים בינלאומיים המסייעים ביישום הרפורמה, כולל הליך ה-CAP לשנת 2009 גם מרכיב של "התאוששות מוקדמת". אין פירוש הדבר שלא יקוימו פרויקטים נוספים, אלא שתינקט גישה אסטרטגית יותר בתחום הסיוע ההומניטרי, אשר תבוא לידי ביטוי בזיהוי פעולות סיוע שלהן פוטנציאל לתרום גם ליעדי הפיתוח בטווח הבינוני והארוך יותר. גישה זו תזכה לפיתוח נוסף במהלך 2009, במטרה להבטיח הרמוניה ותאום בין מאמצי התכנון המידיים וארוכי הטווח המתקיימים בשטח הפלסטיני הכבוש.

התקציב של ה-CAP לשנת 2009 עומד על \$462,309,538, סכום זהה לתקציב שנת 2008. הליך ה-CAP כורך יחדיו 159 תוכניות התערבות, ביניהם 96 תוכניות של ארגונים לא ממשלתיים ו-63 תוכניות של סוכנויות האו"ם. במסגרת הליך זה, יפעלו הארגונים ההומניטריים לצמצום השפעותיו הקשות ביותר של המשבר על הקהילות הפלסטיניות הפגיעות ביותר ולמיניעת הידרדרות נוספת בתנאי המחיה, בד בבד עם קידום זכויותיהם הבסיסיות של הפלסטינים, בהתאם לעקרונות המוסכמים של החוק ההומניטרי הבינלאומי.

מאקסוול גיילארד
מתאם הומניטרי
נובמבר 2008

השטח הפלסטיני הכבוש: נתונים עיקריים

הנתונים הקודמים	הנתונים העדכניים ביותר	אולוסיה
2,895,683 1,873,476 (PCBS 1997) 1,022,207	3,767,122 2,350,583 1,416,539 (הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה - PCBS - 2007)	השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית* עזה
4.18 3.99 (PCBS 1999) 4.53	3.3% 3% (PCBS 2007) 3.8%	שיעורי גידול האוכלוסייה שנתיים השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
(PCBS 1999) 53.3%	(PCBS 2007) 52.2%	אחוז הצעירים מתחת לגיל 18 השטח הפלסטיני הכבוש
342 נפש לקמ"ר 2,933 נפש לקמ"ר (PCBS 2000)	625 נפש לקמ"ר 439 נפש לקמ"ר 3,881 נפש לקמ"ר (PCBS 2007)	צפיפות האוכלוסייה השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
6.4 6.1 (PCBS 1997) 6.9	5.8 5.5 (PCBS 2007) 6.5	מסי נפשות ממוצע למשק בית השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
5.84 5.38 (PCBS 1999) 6.76	4.6 4.2 (PCBS 2006) 5.4	שיעורי ילודה השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
69 73 (המכון למדעי חברה שימושיים - FAFO - 2000)	71.7 שנים 73.2 שנים (PCBS 2007)	תוחלת חיים - גברים - נשים
23.2 21.6 (PCBS 1999) 25.7	25.3 לכל לידות 22.9 לכל לידות 28.8 לכל לידות (PCBS 2006)	תמותת תינוקות השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
9.9% (10.5% בנים, 9.3% בנות) 8.8% (PCBS 2004) 11.4%	10.2% (10.4% בנים, 10% בנות) 7.9% (PCBS 2006) 13.2%	עיוב גדילה בינוני בקרב ילדים מתחת גיל 5 השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
21.7% 19.9% (PCBS 1999) 26.0%	31.5% 23.2% (PCBS, רבעון 2, 2008) 49.1%	שיעורי אבטלה (הגדרה גמישה) השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
20.3% 14.5% (PCBS 1998) 33%	30.3% 19.1% 51.8%	שיעורי עוני ע"ב צריכה (משקי בית) השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
4.8 4.3 (PCBS, רבעון 3, 2000) 5.9	5.6 4.9 (PCBS, רבעון 3, 2007) 7.4	שיעורי תלות בסיוע הומניטרי השטח הפלסטיני הכבוש הגדה המערבית עזה
4,512 מיליון (PCBS 1999) 1,612 (PCBS 1999)	4,133 מיליון 1,258 (הערכת PCBS, 2007)	תמ"ג ריאלי (בדולרים, שנת בסיס 1997) תמ"ג לנפש (בדולרים)
	(UNDP, HDR 2007/2008) 0.731 106 מתוך 177	ציון מדד ההתפתחות האנושית (HDR) של סוכנות הפיתוח של האו"ם (UNDP)

* כל הנתונים ביחס לגדה המערבית כוללים את ירושלים המזרחית

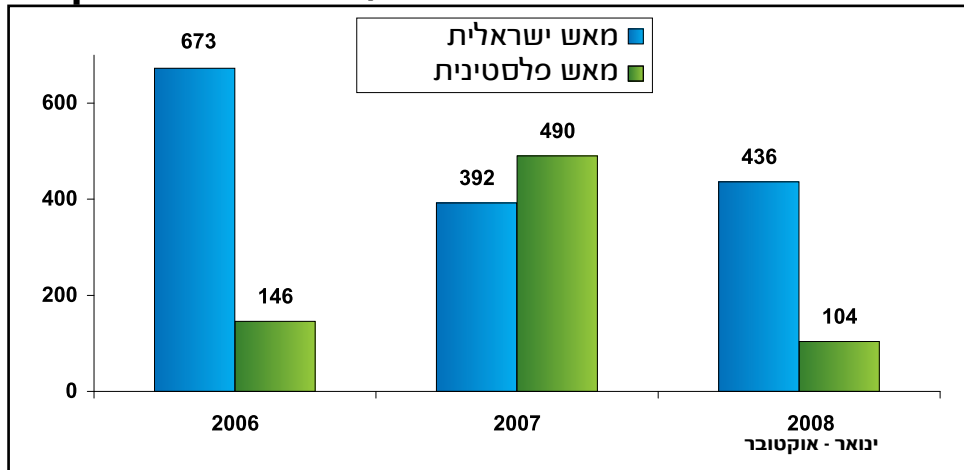
המשבר ההומניטרי: עובדות ותונים¹

1. גורמים

היעדר הגנה על אזרחים

- במהלך 2008, חלה עלייה ניכרת במספר הפלסטינים שנהרגו ונפצעו במהלך תקריות אלימות הקשורות לסכסוך, בהשוואה לשנת 2007. פעילות צה"ל, הכוללת תקיפות מן האוויר, פשיטות, סריקות ומעצרים, נמשכה ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש. בגדה המערבית נמשכו אירועי האלימות מצד מתנחלים ישראלים. במהלך עשרת החודשים הראשונים של השנה (מינואר עד אוקטובר 2008), נהרגו 436 פלסטינים בתקריות הקשורות לסכסוך, ביניהם 15 נשים ו-79 ילדים, לעומת 267 הרוגים במהלך התקופה המקבילה ב-2007. 1,911 פלסטינים נוספים, ביניהם 462 ילדים, נפצעו - לעומת 1,428 פצועים בין החודשים ינואר ואוקטובר 2007. במהלך אותה תקופה, נהרגו 29 ישראלים ו-299 נפצעו בתקריות הקשורות לסכסוך.
- יותר מ-90% (389 בני אדם) ממקרי המוות של פלסטינים התרחשו בעזה, לרבות 120 בני אדם שנהרגו במהלך מבצע "חורף חם" שערך צה"ל בין ה-27 בפברואר וה-4 במרץ.
 - מאז כניסת הסכם הפסקת האש לתוקף ב-19 ביוני, חלה ירידה דרמטית במספר הנפגעים.
 - בשנת 2008, חלה עלייה חדה במספר הפלסטינים שנפצעו במהלך הפגנות מחאה כנגד הגדר שנערכו בגדה המערבית. במהלך המחצית השנייה של 2008, חלה עלייה במפלס האלימות מצד מתנחלים ישראלים בגדה המערבית. מספר הפלסטינים שנפצעו בידי מתנחלים בחודש אוגוסט 2008, 37, היה הגבוה ביותר שתועד מאז ינואר 2005.
 - בין ינואר ואוקטובר 2008, נהרגו 100 פלסטינים (מעל 80% מהם בעזה) כתוצאה מלחימה בין הפלגים השונים, לעומת 439 הרוגים במהלך התקופה המקבילה ב-2007.

פלסטינים שנהרגו בשטח הפלסטיני הכבוש, 1 בינואר - 31 אוקטובר 2008



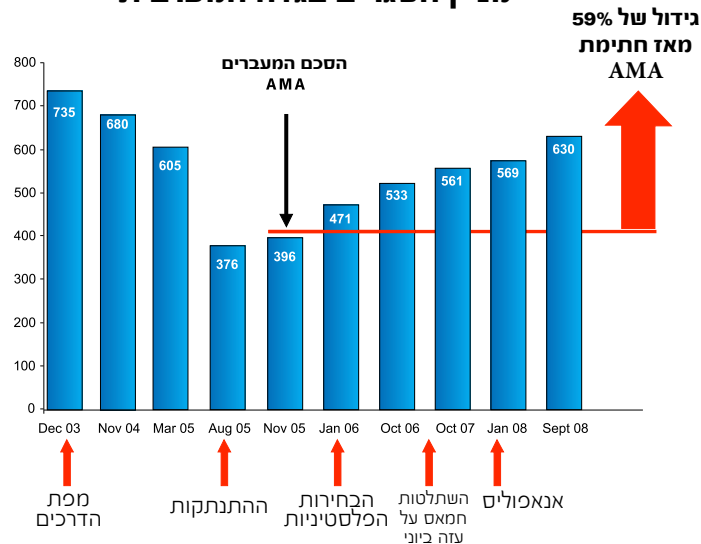
החמרת ההגבלות על גישה ותנועה

- עזה ממשיכה להיות נתונה בסגר הדוק. רובם המכריע של 1.4 מיליון תושבי עזה אינם יכולים לצאת את הרצועה ומעבר הסחורות המרכזי, קרני, נותר סגור. מחסום ארז, נקודת המעבר היחידה לתנועת בני אדם בין עזה וישראל, נותר כלתי נגיש.
- למרות 'הרגיעה' בין חמאס וישראל, ההגבלות על הייבוא נותרו חמורות בהרבה מכפי שהיו במהלך התקופה שקדמה להשתלטות חמאס על עזה. היקף הייבוא בספטמבר 2008 היה שלישי בלבד מהיקף הייבוא במאי 2007, לפני עליית חמאס לשלטון.
 - באוקטובר 2008, התקבלו מישראל רק 17% מהבנזין, 41% מהסולר, 43% מגז הבישול ו-72% מהדלק לתעשייה הדרושים לצריכה יומית ברצועה.
 - 98% מבתי העסק במגזר הפרטי עומדים לסגור את שעריהם באופן מלא.
 - 100,000 בני אדם בעזה איבדו את מקום עבודתם. בין ינואר ויוני 2008, היו 42.3% מכוח העבודה מובטלים.
 - תחנת הכוח של עזה פועלת בכ-75% מהתפוקה הפוטנציאלית והדבר גורם להפסקות חשמל מדי יום.
 - השירותים העירוניים, לרבות אספקת המים והטיפול בפסולת מוצקה, שובשו כתוצאה מהמחסור בדלק ובאספקת חלקי חילוף. הדבר הוביל להשלכת מאות טונות של אשפה מוצקה ברחובות מדי יום ולהזרמה של 70-80 מיליון ליטרים של מי שופכין לא מעובדים או מעובדים חלקית אל הים מדי יום.
 - הסגרים וההגבלות על ייבוא מוצרים חיוניים (סולר, כלור, חלקי חילוף) לרבות צינורות מים, גרמו לשיבושים בפעילות מתקני הפקת המים ואספקתם וליבוש פעילות אתרי ההטמנה ומשאיות איסוף הפסולת.
 - ייצור המזון המקומי נפגע קשות מההגבלות על ייבוא חומרי גלם ותשומות המשמשים את המגזר החקלאי - בייחוד זרעים, דשן, מזון לבע"ח ודלק המיועד להפעלת משאבות המים של מערכות ההשקיה.
 - 76% מתושבי רצועת עזה תלויים בסיוע הומניטרי למחייתם

1 למקורות ולפרטים נוספים: ראו את הסעיף "תוכנית הפעולה ההומניטרית המשותפת" (CHAP) של מסמך CAP לשנת 2009

- חופש התנועה של הפלסטינים בגדה המערבית נותר מוגבל ביותר ונתון לפיקוח הדוק.
- מספר המכשולים הפיזיים בגדה המערבית עלה מ-472, הממוצע החודשי שנמדד ב-2005, ל-552 ב-2007. במהלך 2008, גדל מספר המחסומים המאווישים והלא-מאווישים מ-569 בינואר ל-630 בספטמבר. במהלך התקופה שבין אפריל וספטמבר 2008, היה מספרם הממוצע של המחסומים האקראיים (מחסומים מדלגים) גבוה מ-85 בשבוע.
- בניית הגדר נמשכת ו-86% מהתוואי המתוכנן עוברים בתוך שטח הגדה המערבית ומפרידים קהילות וחקלאים פלסטינים מאדמתם. בספטמבר 2008, הושלמו 57% מתוך 723 הקילומטרים של תוואי הגדר ו-9% נוספים היו מצויים בבנייה. לאחר השלמת הגדר, כ-9.5% משטח הגדה המערבית ו-385,000 מתנחלים המגורים ב-80 התחליות - 85% מאוכלוסיית המתנחלים בגדה המערבית - יהיו ממוקמים בצדה המערבי של הגדר. כמו כן, כ-35,000 פלסטינים בעלי תעודות זהות של הגדה המערבית, המתגוררים ב-35 קהילות, והחלק הארי מתוך 250,000 הפלסטינים בעלי תעודות זהות של מזרח ירושלים, יתגוררו באזורים הממוקמים בין הגדר לבין הקו הירוק. יותר מ-150,000 פלסטינים יהיו מוקפים ע"י הגדר משלושה כיוונים או יותר.

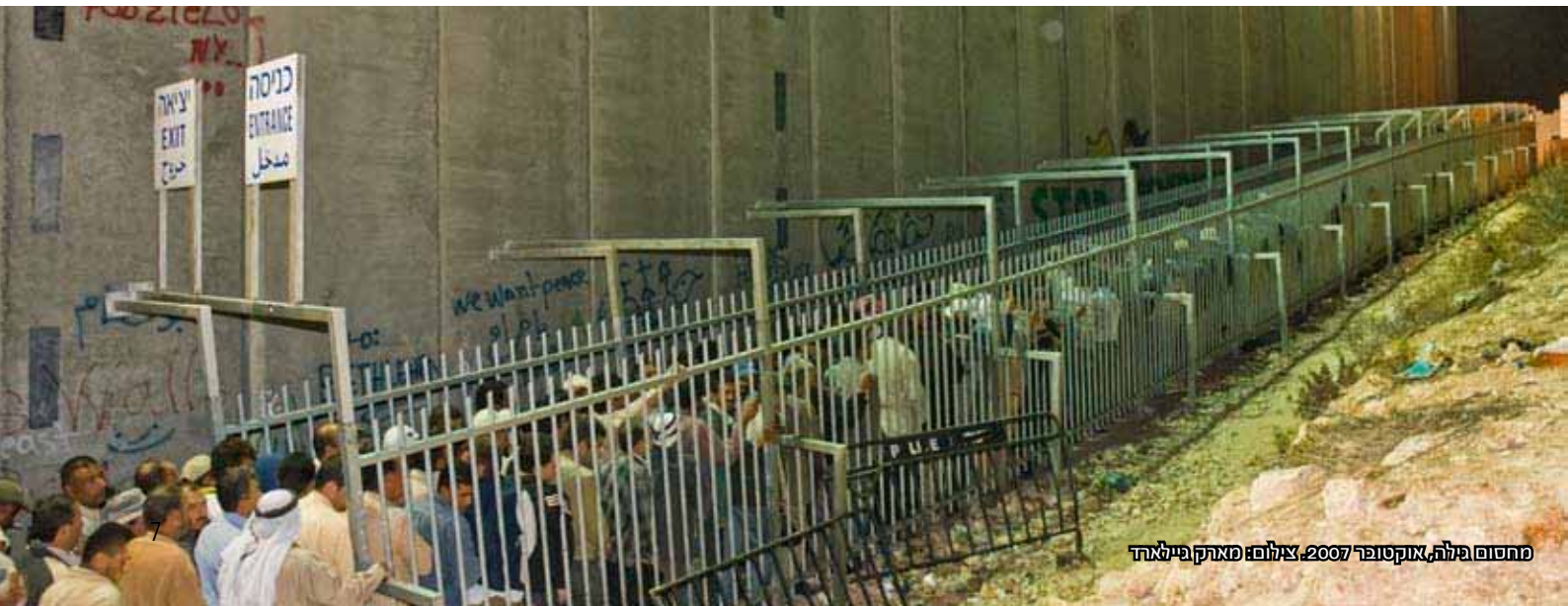
מניין הסגרים בגדה המערבית



יכולת הגישה של עובדי ארגוני סיוע הומניטריים אל האוכלוסיות הפגיעות ביותר הוגבלה במהלך 2008. מספר מעברי הגדר שדרכם יכול האו"ם לשנע סחורות הופחת מ-12 ל-4. ההגבלות על כניסת סחורות לעזה גרמו להקפאת פרויקטים של UNRWA ומיזמי בנייה אחרים של האו"ם בהיקף של 150 מיליון דולר, עקב המחסור בחומרי בניין.

נראה שהשסע הפוליטי הפנים-פלסטיני המשיך להעמיק במהלך 2008. ארגונים קהילתיים, הפועלים בשטח הפלסטיני הכבוש, סבלו מפשיטות אשר מנעו מתן שירותים חיוניים לאלפי פלסטינים פגיעים - ביניהם נשים, ילדים ונכים. השסע המעמיק גרם לשיבושים באספקת שירותים לציבור, בייחוד ברצועת עזה, שם נמשכות שביתות המגזר הציבורי שבהן פתחו עובדי מערכות הבריאות והחינוך. בבתי החולים נדחו ניתוחים שאינם מצילי חיים ומרפאות רבות סגרו את שעריהן או צמצמו את היקף השירותים שהן מעניקות.

עליית המחירים הגלובלית בתחום הדלק ומצרכי המזון במהלך 12 החודשים האחרונים השפיעה קשות על אוכלוסיית השטח הפלסטיני הכבוש, המסתמכת במידה רבה על ייבוא. בין יוני 2007 ויוני 2008, עלה מדד המחירים לצרכן של מצרכי המזון ב-28% בעזה וב-21.4% בגדה המערבית. המצב החריף עקב הבצורת הקשה ששררה בגדה המערבית במהלך 2007-2008, אז הגיעה כמות מי הגשמים לכמחצית מהממוצע השנתי.



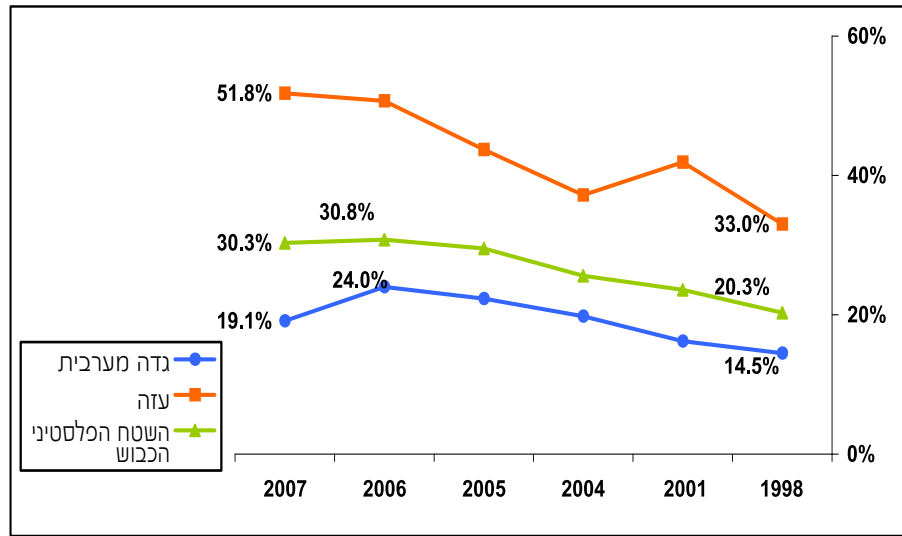


2. מגמות הומנטריות

נמשכת הירידה במדדים הסוציו-אקונומיים:

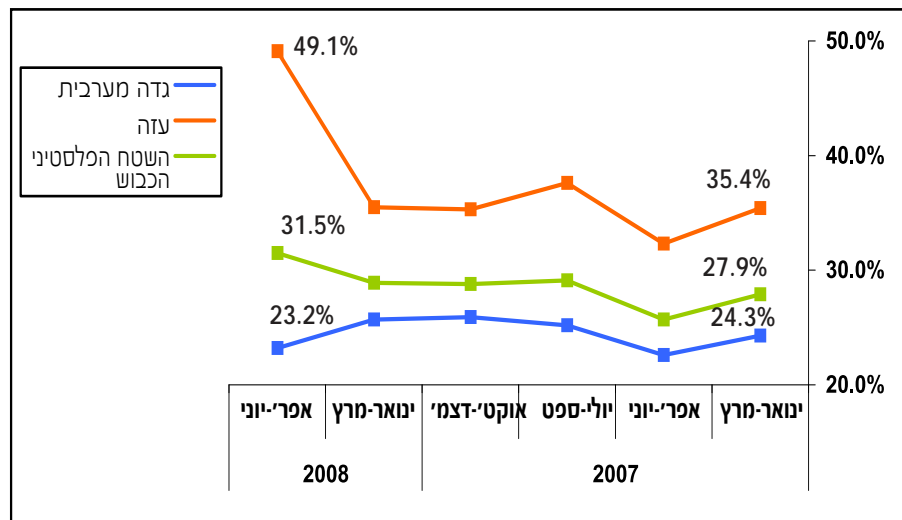
- הגידול החזוי בתמ"ג הפלסטיני ב-2008 תוקן לאחרונה כלפי מטה; מ-3.5% ל-1% בלבד.
- שיעור האבטלה נותר גבוה. 30.2% מכוח העבודה בשטח הפלסטיני הכבוש היה מובטל (42.3% בעזה ו-24.5% בגדה המערבית) בין ינואר ויוני 2008.
- שיעורי העוני לשנת 2007 מעידים על כך ש-30% מכלל משקי הבית הפלסטינים ו-35.4% מכלל הפרטים המתגוררים בשטח הפלסטיני הכבוש חיים מתחת לקו העוני, נתונים אלו מייצגים עלייה בשיעור של 50% מאז שנת 1998.
- שיעורי העוני ברצועת עזה המשיכו לעלות גם לאחר הגשת הסיוע, מ-50.7% ב-2006 ל-51.8% ב-2007. בגדה המערבית נרשמה ירידה בשיעורי העוני מ-24% ב-2006 ל-19.1% ב-2007.

שיעורי העוני בקרב משקי הבית (מבוסס על צריכה לאחר העברות סיוע)



מקור: הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה (פלמ"ס)

שיעורי אבטלה - מדד המבוסס על דורשי עבודה



מקור: (פלמ"ס)

שיעורי חוסר הביטחון התזונתי נותרו גבוהים:

שיעורי חוסר הביטחון התזונתי עלו מ-34% ב-2006 ל-38% ב-2008. על פי הערכות, יותר מ-1.4 מיליון פלסטינים סבלו מחוסר ביטחון תזונתי באפריל 2008 ו-500,000 בני אדם נוספים היו מצויים בסיכון להצטרף לקבוצה זו. כבעבר, שיעורי חוסר הביטחון התזונתי הגבוהים ביותר נמדדו בעזה (56%) ובקרב פליטים (44%).

איום על פרנסת החקלאים:

תושבי הגדה המערבית סבלו משילוב של תנאי אקלים קשים, עלייה במחירי המספוא לבע"ח והחמרת הגבלות הגישה, בעיקר באזור C (60% משטח הגדה המערבית) המצוי בשליטת ישראל. בעזה, הסכנה הגדולה על ייבוא של תשומות חקלאיות, דלק וחלקי חילוף פגיעה קשה ביותר לענף החקלאות; ההשקיה של כ-70% מהאדמות החקלאיות בעזה הופסקה ו-40,000 משרות קבועות וזמניות של חקלאים שנהגו לייצא את תוצרתם אבדו. ענף הדיג נפגע גם הוא כתוצאה מהגבלת הגישה בים.

נמשכת הירידה בכמות המים ובאיכותם: ב-2007 עמדה צריכת המים השנתית הממוצעת על כ-65 ליטרים לנפש ביום בגדה המערבית ועל 80 ליטרים לנפש ביום בעזה, כ-50% מתקן הצריכה המינימאלי המומלץ.

נמשך הסיכון לעקירה מהבית של פלסטינים תושבי הגדה המערבית: במהלך שלושה החודשים הראשונים של השנה, תיעדו צוותי השטח של OCHA את הריסתם של 124 מבנים בבעלות פלסטינית באזור C של הגדה המערבית בנין היעד אישור בנייה. הריסות המבנים נרמו לעקירתם של כ-435 פלסטינים, ביניהם 135 ילדים לכחות, ממקום מגוריהם. בעוד שהריסות המבנים נמשכו במזרח ירושלים במהלך השנה, התרחשה הפוגה בהריסות המבנים באזור C עד לחודש אוקטובר. מאז, 45 פלסטינים נעקרו ממקום מגוריהם ו-195 פלסטינים נוספים איבדו בתי מגורים עונתיים כתוצאה מהריסות מבנים באזור C. נכון לחודש מאי 2008, כנגד למעלה מ-3,000 מבנים בבעלות פלסטינית בגדה המערבית תלויים ועומדים צווי הריסה, אותם ניתן להוציא אל הפועל ללא הודעה מוקדמת.

היזדרדות מערכת הבריאות הציבורית בעזה: בין החודשים מאי ואוגוסט, אזלו מהמלאי כ-12% מהתרופות החיוניות וכ-20% מפרטי הציוד הרפואי החיוני. מספר החולים שהופנו לקבלת טיפול מתמחה מחוץ לעזה המשיך לעלות - מהממוצע החודשי של 734 שנרשם ב-2007 לכ-1,039 מדי חודש במהלך המחצית הראשונה של 2008. מהבקשות לקבלת אישור יציאה מטעמים רפואיים, אשר הוגשו בין ינואר ואוגוסט 2008, אושרו 66% בלבד, בעוד שבמהלך התקופה המקבילה ב-2007 אושרו 80% מהבקשות. בין אוקטובר 2007 ויוני 2008, נפטרו כ-44 חולים בעודם ממתינים לאישור יציאה מעזה.

היזדרדות ההישגים האקדמיים: בשנת הלימודים האחרונה (יוני 2008) 80% מהתלמידים בעזה נכשלו בבחינות המתמטיקה והערכית ברמת כיתה ו' ו-ו'', בהשוואה ל-50% בגדה המערבית. בעקבות מחלוקות פוליטיות פנימיות, הכריז ארגון המורים ברמאללה על שביתה ברצועת עזה בתחילת שנת הלימודים 9/2008 ולפי הדיווחים, כ-50% מהמורים נענו לקריאה בשלב הראשון של השביתה. במטרה למלא את מקום המורים השובתים, שכרו רשויות חמאס כ-6,000 מורים מחליפים. ואולם, בשל העדר הכשרה הולמת למורים המחליפים, מינויים מעורר חשש בנוגע לאיכות החינוך המוענק בבתי הספר של הרשיף בעזה.

רמות גבוהות של אלימות כלפי ילדים מעלות את הצורך בתמיכה פסיכו-סוציאלית: הילדים נותרו פגיעים במיוחד להשפעות הסגר והסכסוך המתמשך. פרויקט מעקב שנערך בחסות UNICEF במהלך התקופה שבין סוף שנת 2006 לבין תחילת 2008 וכלל 500 ילדים ב-13 נפות, מתוך 15 הנפות של השטח הפלסטיני הכבוש, העלה כי בתחום ההגנה על ילדים, יש להציב את הטיפול בעלייה במפלס האלימות בבתי הספר ובמשפחה בראש סדר העדיפויות. ארגונים המספקים שירותים פסיכו-סוציאליים דיווחו כי במהלך 2008 חלה עלייה בביקוש לשירותים אלו מצד הורים, ילדים ומורים.

היעדר נשיאה באחריות: ההפרה של זכויות אדם ושל החוק ההומניטרי הבינלאומי נמשכת ללא חשש מפני עונש. לפלסטינים חסרים האמצעים הכספיים הדרושים לנקיטת צעדים משפטיים כנגד הפרת זכויות האדם שלהם ומערכת המשפט אינה מטפלת ביעילות במקרים המובאים לפניה.



העיר עזה, מאי 2008, צילום: OCHA



העיר עזה, מאי 2008, צילום: אוקטופוס



אל עזרייה, ירושלים, אוקטובר 2008, צילום: מחזוראפו (חונק)



פתח תחנת ירושלים, יולי 2008, צילום: OCHA

הליך הפנייה המשולבת (CAP) בשטח הפלסטיני הכבוש

הליך ה-CAP הוא כלי המאפשר לארגוני סיוע לשתף פעולה בתכנון, תיאום, יישום ופיקוח על המענה הניתן על ידי למשברים ולפנות יחדיו בבקשה למימון, במקום להתחרות זה בזה.

הליך ה-CAP פותח בהנהגת המתאם ההומניטרי ובהתייעצות עם הממשלות המארחות והתורמים. הצוות כולל סוכנויות של האו"ם, ארגונים לא ממשלתיים בינלאומיים ומקומיים ואת הצלב האדום וההסדר האדום. המתאם ההומניטרי אחראי להכנתו של מסמך הפנייה המשולבת מדי שנה. המסמך מופץ ברחבי העולם לקראת סופה של כל שנה במטרה להגביר את פעולות ההסברה ולקדם את גיוס המשאבים. הביקורת החצי-שנתית, שהנהגה עדכון של המסמך המקורי, נמסרת לתורמים בחודש יולי הבא לאחר הפצת מסמך הפנייה המשולבת.

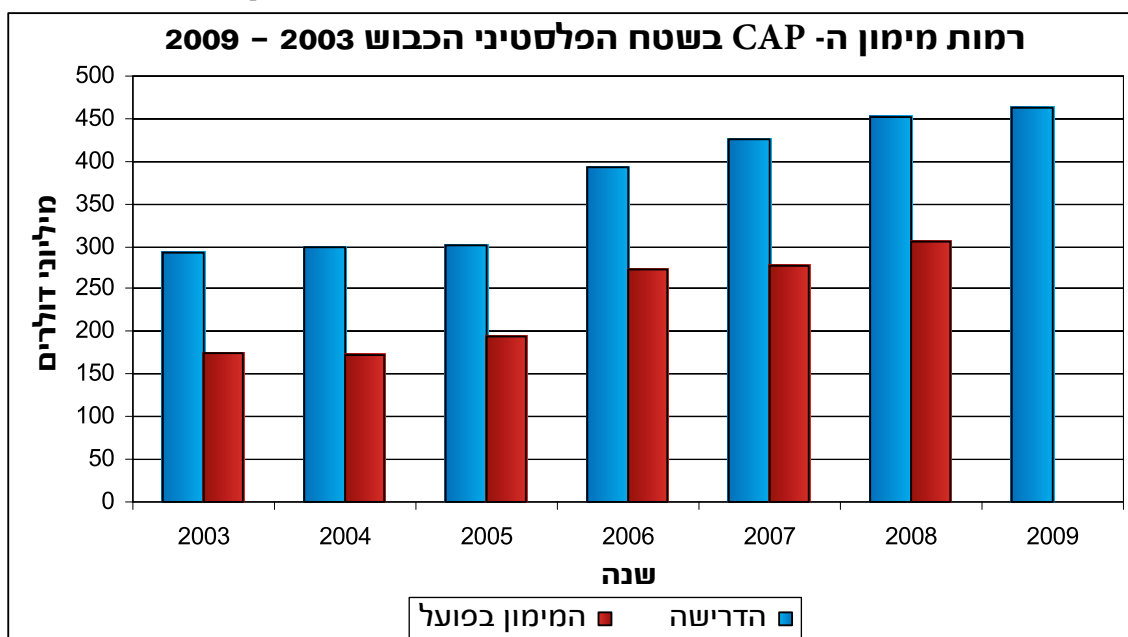
באופן כללי, התורמים מעניקים מימון ישיר לארגונים הפונים, בתגובה למיזמים המוצעים שפורטו במסגרת הבקשות. שירות **המעקב הפיננסי (FTS)**, המנוהל ע"י המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) של האו"ם, הוא מאגר נתונים המכיל את הבקשות למימון ואת התרומות שהעניקו תורמים מרחבי העולם. ניתן לעיין בו בכתובת <http://www.reliefweb.int/>.

ב-2009, יהווה הליך ה-CAP את כלי התכנון המקיף היחיד המיועד להענקת סיוע הומניטרי בשטח הפלסטיני הכבוש. ה-CAP לשנת 2009, בהשוואה לשנים קודמות, תוכנן באופן ההופך אותו לממוקד יותר בצרכים ההומניטריים המידיים והוא ישלים את אסטרטגיות הפיתוח של הרשיף המתוארות בתוכנית PRDP. התוכניות המגזריות הנכללות במסגרת ה-CAP וכל המיזמים הנלווים אליהן תואמים באופן מלא את היעדים המגזריים שהוגדרו במסגרת ה-PRDP. הרשיף נטלה חלק בתהליך הבחינה והסלקציה של התוכניות במטרה להבטיח הלימה ותאום בין הצרכים ההומניטריים וצרכי הפיתוח לבין בקשות המימון הקשורות אליהם.

כל המיזמים הנכללים במסגרת CAP 2009 סוננו, נבחנו ומוינו לפי סדר חשיבות ע"י פאנלים מגזריים שהורכבו במיוחד למטרה זו, הכוללים סוכנויות של האו"ם, ארגונים לא ממשלתיים ומשקיף מטעם הרשיף. לאחר מכן, אושרו תוכניות המענה והמיזמים המוצעים ע"י צוות מטעם הארגונים ההומניטריים של האו"ם. השנה, נעשה לראשונה שימוש בתהליך דו-שלבי של קביעת סדרי עדיפות; מתוך 159 המיזמים שהתקבלו, 119 זכו לעדיפות עליונה.

תקציב ה-CAP יושלם באמצעות שני כלי מימון: הקרן המרכזית לתגובות חירום (CERF) והקרן לתגובת חירום הומניטרית (HRF). קרן CERF היא קרן לשעת חירום שהקים האו"ם במטרה לאפשר הגשת סיוע הומניטרי מהיר ואמין לנפגעי אסונות טבע ועימותים מזוינים. קרן CERF כוללת שני "חלונות" מימון, האחד לתגובה מהירה והשני עבור מצבי חירום שאינם זוכים למימון מספק. קרן CERF הועמדה לרשות השטח הפלסטיני הכבוש ב-2008 במטרה לאפשר לסוכנויות UNRWA ו-WFP להמשיך בחלוקת מצרכי מזון בגדה המערבית, לאור עליות המחירי המזון החדות בשוק העולמי. בהתאם לנסיבות, ייתכן שכספי הקרן יועמדו שוב לרשות השטח הפלסטיני הכבוש גם ב-2009. קרן HRF, שהוקמה ב-2007, היא קרן לשעת חירום שכספיה מוקצים ברמה המקומית, ומיועדים לספק מענה מהיר למשברים פתאומיים, בטרם ניתן לבצע התערבות אחרת. מענה מעין זה נועד למנוע כרסום נוסף במקורות הפיננסים והנכסים באמצעות תמיכה במנגנוני ההתמודדות החיוביים של הקהילות. ב-2009 יועמדו כספי קרן HRF לרשות סוכנויות או"ם וארגונים לא ממשלתיים כשירים.

פניות חירום עבור השטח הפלסטיני הכבוש לאורך השנים





צילום: אוריאל

קייטנת קיץ של אונריא, רצועת עזה, יולי 2008

היעדים האסטרטגיים לשנת 2009

- מתן סיוע הומניטרי לקהילות הפגיעות ביותר ולמשפחות העניות ביותר בשטח הפלסטיני הכבוש, בייחוד אלו השוכנות ברצועת עזה, באזור C ובאזורים שנפגעו כתוצאה מהגדר וההתנחלויות, לרבות מזרח ירושלים.
- קידום ושיפור ההגנה על אזרחים בשטח הפלסטיני הכבוש, בין היתר באמצעות הרחבת מאמצי ההסברה בנושא כיבוד החוק ההומניטרי הבינלאומי והפחתת המכשולים המונעים תנועה חופשית של האוכלוסייה הפלסטינית ושל סחורות.
- הגברת הפיקוח והדיווח על המצב ההומניטרי, תוך הדגשת סדרי העדיפות, הפערים במילוי הצרכים וכן השפעתו בפועל של הסיוע המוענק.
- חיזוק מנגנוני התיאום בתוך הקהיליה ההומניטרית ומול שותפים המקדמים פיתוח, במטרה לשפר את אספקת הסיוע ושירותים הומניטריים ואת הגישה אליהם.

אסטרטגיה בתחומי הגישה וההסברה

צוות מטעם האירגונים ההומניטריים ינקוט יוזמה וינהיג את פעולות ההסברה בתחום ההומניטרי, אשר יתמקדו ב-2009 ביעדים הבאים:

- תמיכה בהקלת הסגרים ובהגנה על אזרחים.
- קידום המודעות בנוגע לפיצולה המתמשך של הגדה המערבית, לרבות מכשולים המקשים את הגישה למזרח ירושלים.
- הגברת מאמצי ההסברה ליישום החוק ההומניטרי הבינלאומי וחוק זכויות האדם וקידום תחום הנשיאה באחריות בגין הפרה של חוקים אלו.
- מיקוד ההסברה באלמנטים של הגנה וכבוד האדם בהקשר של המצב ההומניטרי השורר בשטח הפלסטיני הכבוש.
- קידום זכויותיהם של פרטים שנעקרו ממקום מגוריהם ושל קהילות המצויות בסכנת עקירה מהבית.

התאוששות מוקדמת

הליך ה-CAP לשנת 2009 כולל מימד של התאוששות מוקדמת, הבא לידי ביטוי בהכללתן של פעילויות הומניטריות התומכות ביעדים האסטרטגיים ארוכי הטווח של תוכנית הרפורמה והפיתוח (PRDP) של הרש"פ. גישה זו פותחה לבקשת הרש"פ, במטרה לפעול באופן שבו תוכל להתערבות ההומניטרית להמשיך למלא את ייעודה להעניק סיוע מציל-חיים תוך תרומה להשגת יעדי הפיתוח. סוכנות הפיתוח של האו"ם (UNDP) סיפקה סיוע טכני לראשי המגזרים במטרה להטמיע את מרכיבי ההתאוששות המוקדמת בתוכניות שונות.

תוכניות לקידום שוויון בין-מגדרי

במהלך פיתוח הליך ה-CAP לשנת 2009, התחייבו סוכנויות האו"ם והארגונים הלא ממשלתיים להציב במרכז העשייה תוכניות לקידום שוויון בין-מגדרי והם עורכים את השינויים הדרושים בתחומי הניתוח, התכנון, פיתוח התוכניות, הפיקוח וההערכה שלהם. על מנת להבטיח מענה הולם לצרכים של כלל התושבים, זיהו המגזרים השונים את הסוגיות המגדריות הקריטיות ופיתחו מדדים רלוונטיים בתחום המגדר, המיועדים לאפשר מעקב אחר ההתקדמות לקראת הגשמת היעדים. יועץ לענייני מגדר מטעם ועדת תקן החשבונאות הבינלאומי (IASB), היושב במשרדי OCHA, סיפק סיוע טכני והדרכה בנושא.

השוואה בין הפנייה המשולבת לשנת 2008 ו-2009 לפי מגזר

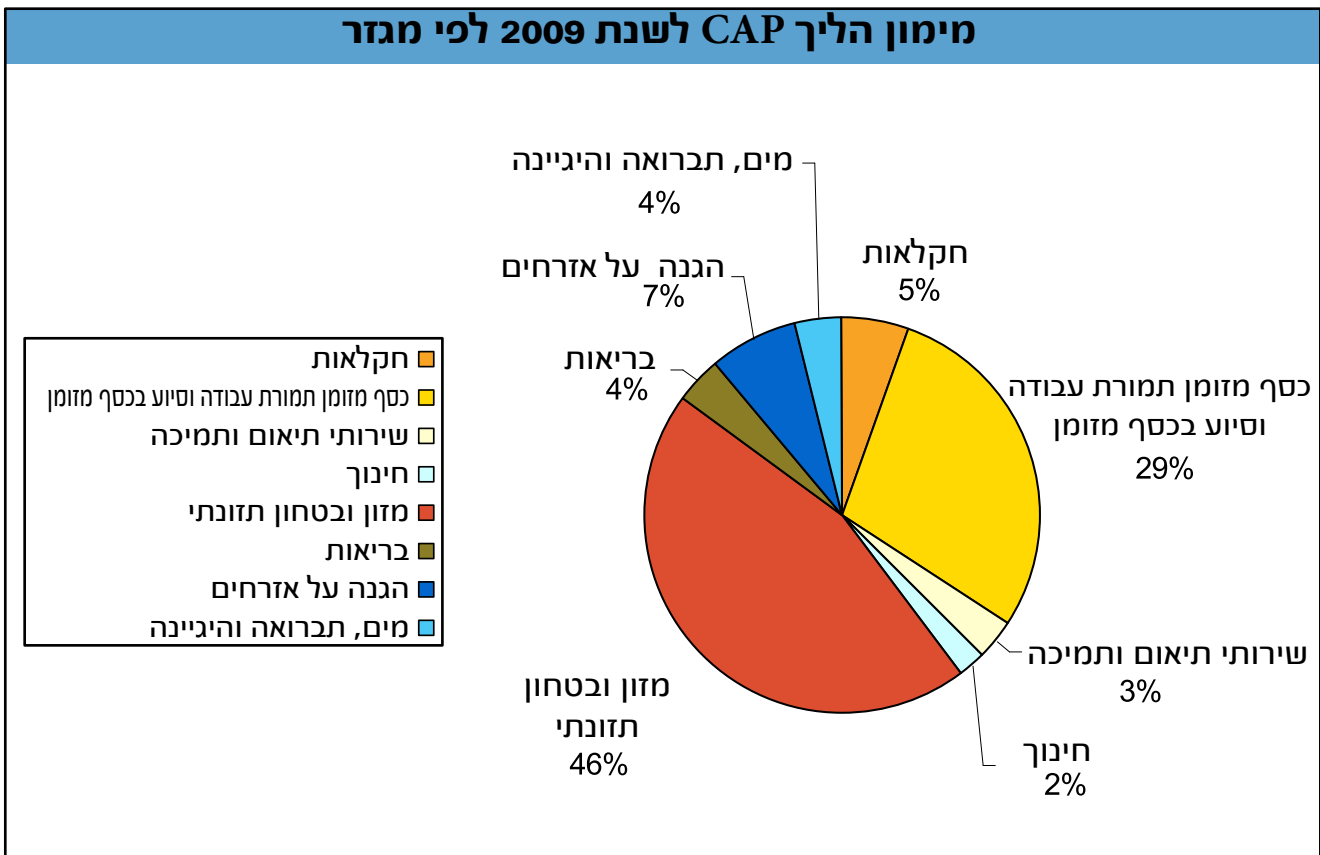
נכון ל-6 בנובמבר 2008

מגזר	בקשות המימון המקוריות לשנת 2009 בדולרים (159 מיזמים)	בקשות המימון שנכללו בביקורת החצי-שנתית של שנת 2008 (163 מיזמים)	מימון בשנת 2008	אחוז המימון
חקלאות	25,156,876	21,112,430	11,924,077	56
כסף מזומן תמורת עבודה וסיוע בכסף מזומן	133,303,318	136,444,574	74,047,899	54
שירותי תיאום ותמיכה	15,542,130	17,949,974	24,401,732	136
חינוך	9,378,173	5,287,663	3,652,462	69
מזון וביטחון תזונתי	209,420,054	204,445,841	158,099,190	77
בריאות	18,768,619	21,731,069	17,701,650	81
הגנה	33,098,415	24,344,170	9,826,128	40
מים, תברואה והיגיינה	17,641,953	18,685,679	6,028,352	32
לא צוין/מספר מגזרים		2,780,308	7,008,989	352
סה"כ	462,309,538	452,781,708	312,690,479	69

בסה"כ, בהליך CAP לשנת 2009 נוטלים חלק 9 סוכנויות של האו"ם ו-45 ארגונים לא ממשלתיים, מתוכם 23 בינלאומיים ו-22 מקומיים.

הנתונים סוכם על ידי OCHA, על סמך מידע שסופק ע"י הארגון הפונה הרלוונטי. רשימת המיזמים ונתוני בקשות המימון הנכללים במסמך זה מהווים תמונת מצב הנכונה לתאריך 3 בנובמבר 2008. לקבלת מידע עדכני בנוגע למיזמים, לבקשות המימון ולתורמים, בקרו באתר שירות המעקב הפיננסי, בכתובת <http://www.reliefweb.int/fts>.

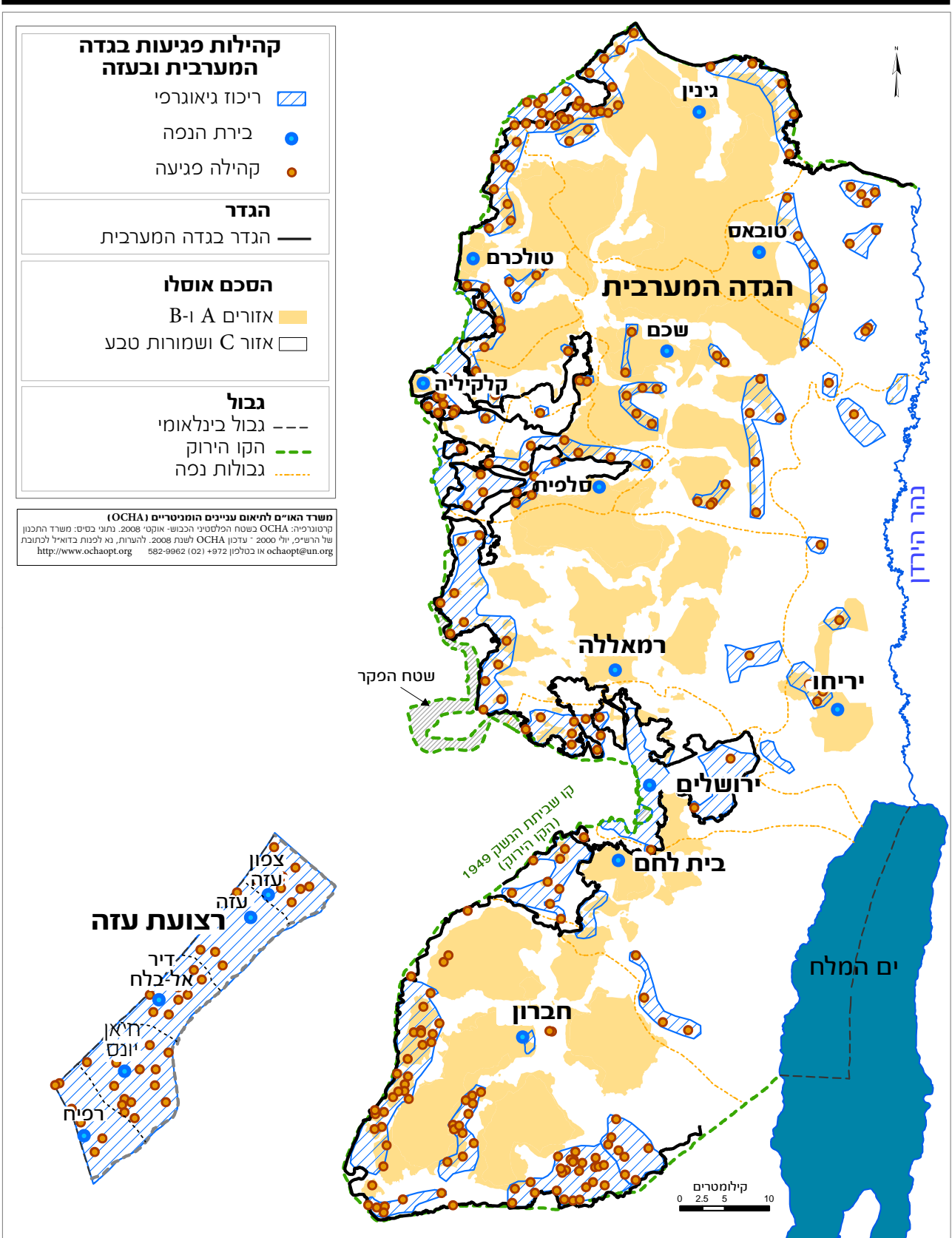
מימון הליך CAP לשנת 2009 לפי מגזר



מימדי המשבר ההומניטרי / מפות ותרשימים

אוקטובר 2008




המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם
קהילות פגיעות בגדה המערבית וברצועת עזה
CAP 2009 – הליך הפנייה המשולבת





המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם
חוסר ביטחון תזונתי בקרב פלסטינים ב-2008
 CAP 2009 - הליך הפנייה המשולבת

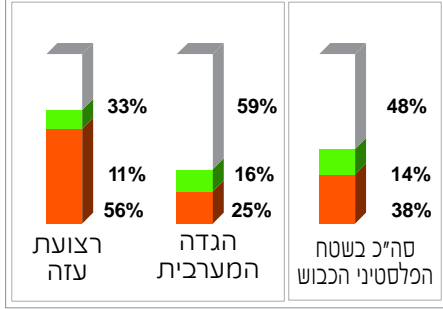


-  אחוז משקי הבית הפלסטינים בעלי ביטחון תזונתי או ביטחון ברמה גבולית
-  אחוז משקי הבית הפלסטינים המצויים בקבוצת סיכון ועלולים לסבול מחוסר ביטחון תזונתי
-  אחוז משקי הבית הפלסטינים הסובלים מחוסר ביטחון תזונתי

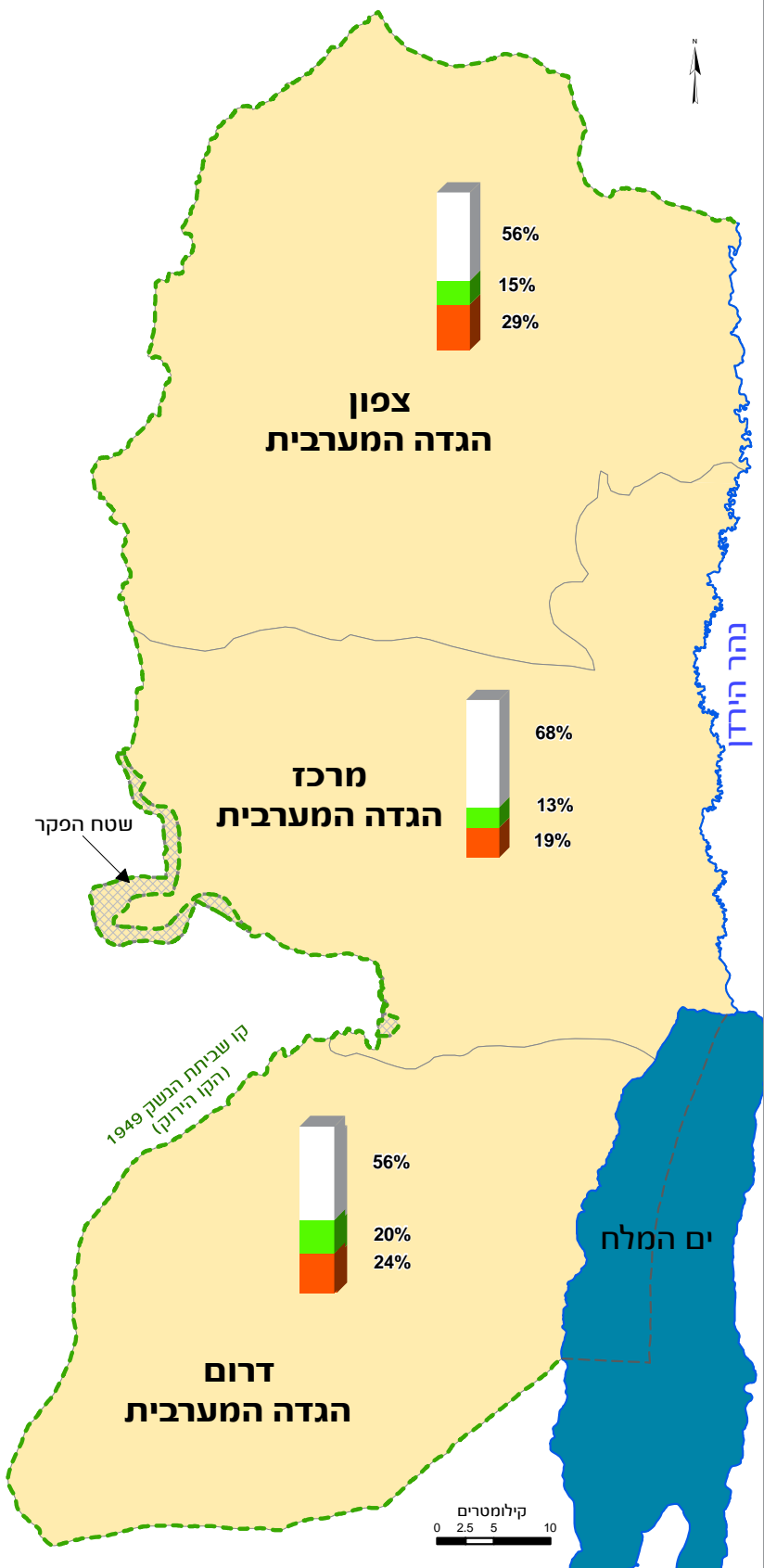
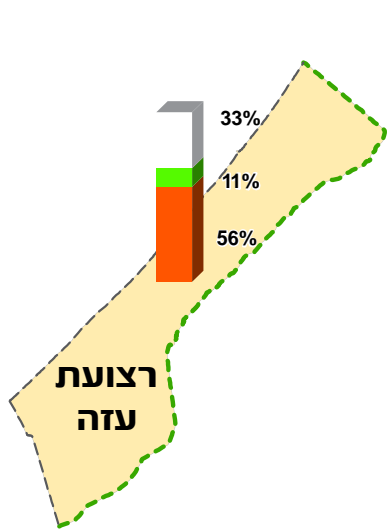
חוסר ביטחון תזונתי: משקי בית בעלי הכנסה וצריכה הנמוכות מ-1.9 דולר לאדם ליום. משקי בית המצויים ירידה בצריכת המזון הכוללת ובהוצאות הכוללות על מוצרים שאינם מזון, לרבות משקי בית שאין ביכולתם לצמצם עוד יותר את דפוסי ההוצאה שלהם.

קבוצת סיכון-עלול לסבול מחוסר ביטחון תזונתי: משקי בית בעלי הכנסה וצריכה הנמוכות מ-2.6 דולר לאדם ליום. משקי בית המצויים ירידה בצריכת המזון הכוללת ובהוצאות הכוללות על מוצרים שאינם מזון, פרט למשקי בית שאינם מצמצמים את דפוסי ההוצאה שלהם (תחת הקטגוריה של בטחון גבולי).

WFP/FAO/UNRWA. העריכה משותפת ומהירה בנושא ביטחון תזונתי, מאי 2008.

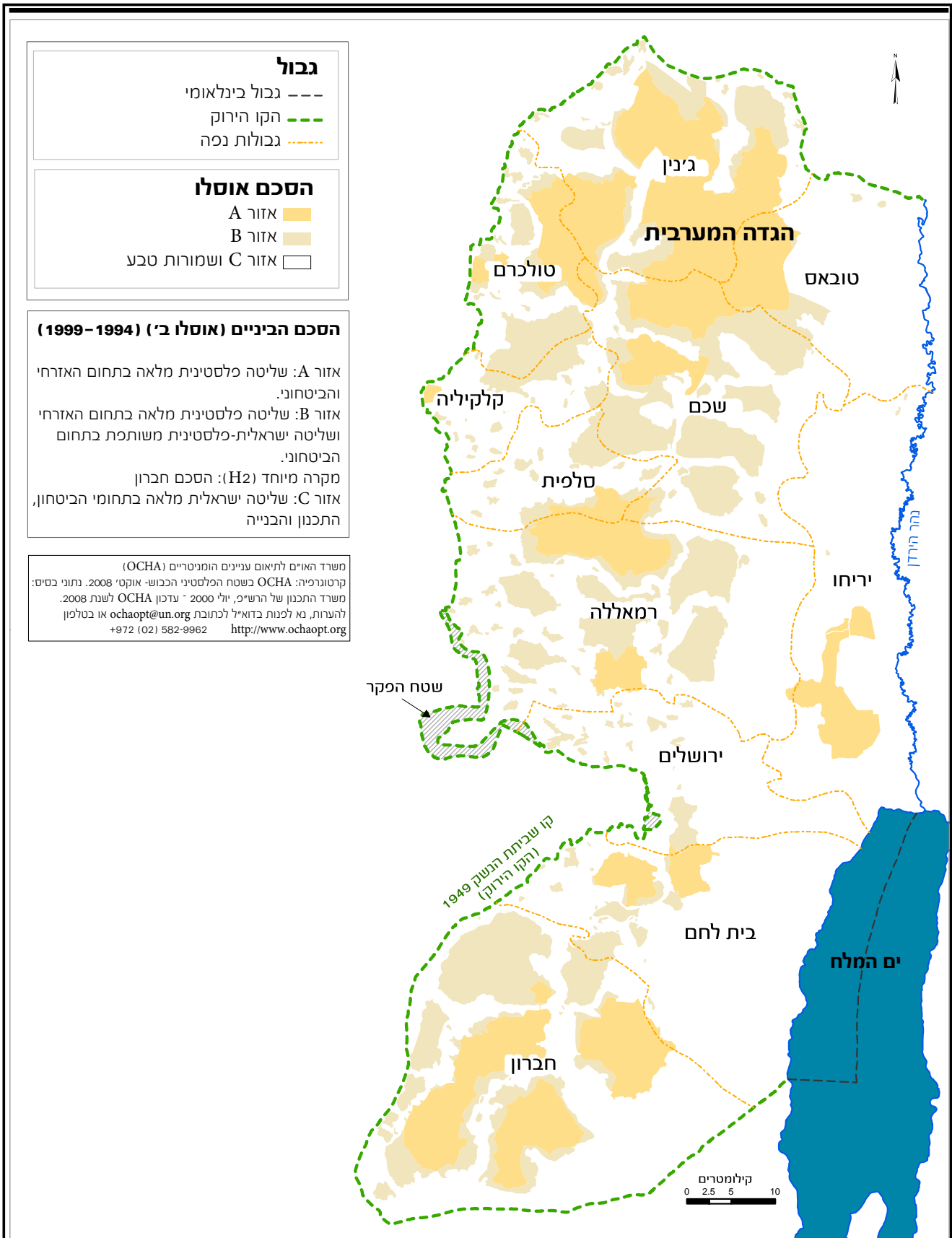


משרד האו"ם לתאום עניינים הומניטריים (OCHA) קרטוגרפיה: OCHA בשטח הפלסטיני הכבוש - אוקט' 2008. חישוב רמת הביטחון התזונתי מאת WFP, UNRWA, FAO, במשותף.
 נתוני בסיס: העריכה משותפת ומהירה בנושא ביטחון תזונתי, מאי 2008, משרד התכנון של הרשי"פ, יולי 2000 - עדכון OCHA לשנת 2008.
 להערות, אנא לכתוב בדוא"ל לכתובת ochaopt@un.org או בטלפון +972 (02) 582-9962 <http://www.ochaopt.org>





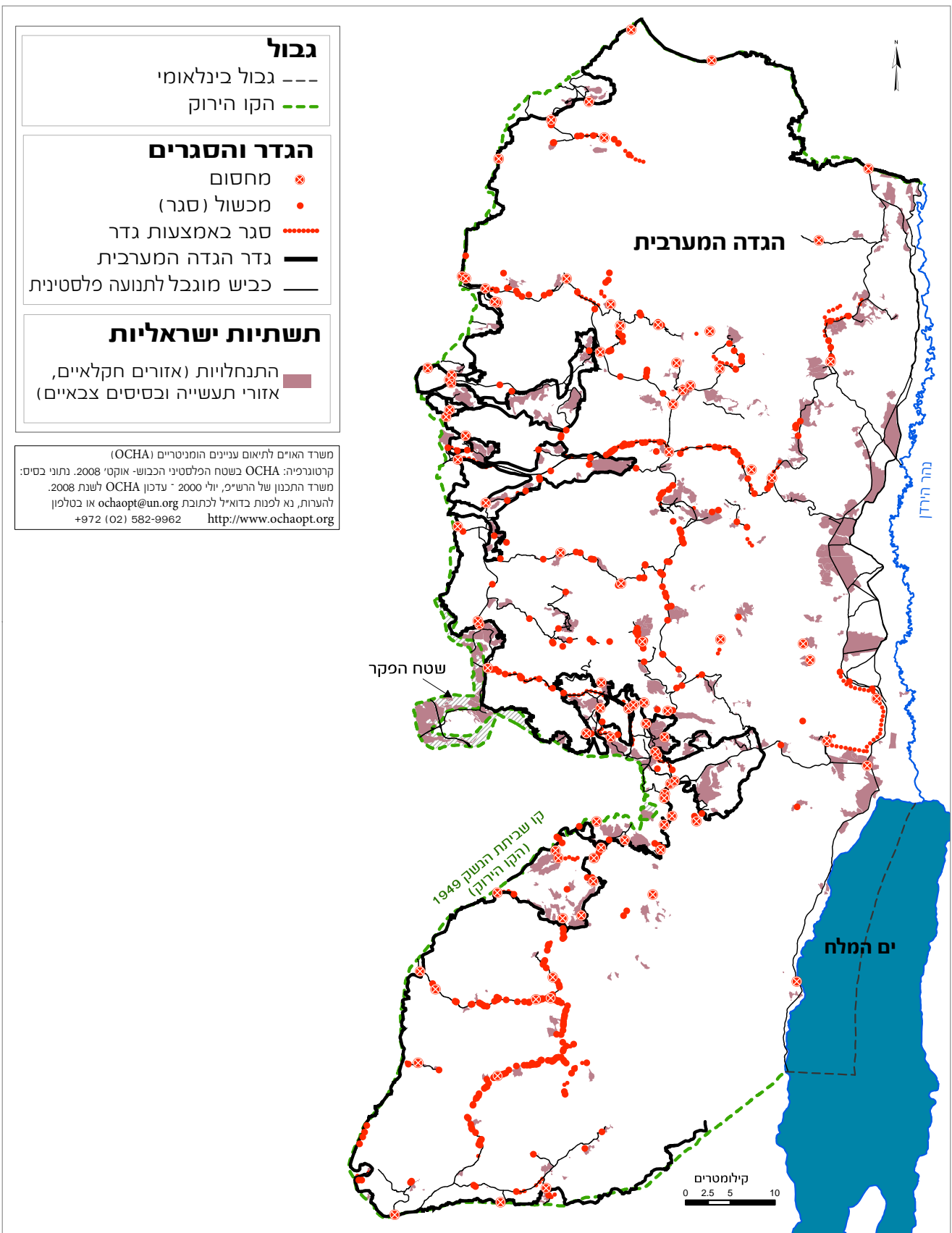
פיצול הגדה המערבית: החלוקה לאיזורים על פי הסכמי אוסלו אוקטובר 2008
CAP 2009 - הליך הפנייה המשולבת



המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם

פיצול הגדה המערבית: הגדר, מכשולי הדרכים והגבלות נוספות ('סגרים') אוקטובר 2008

2009 CAP - הליך הפנייה המשולבת





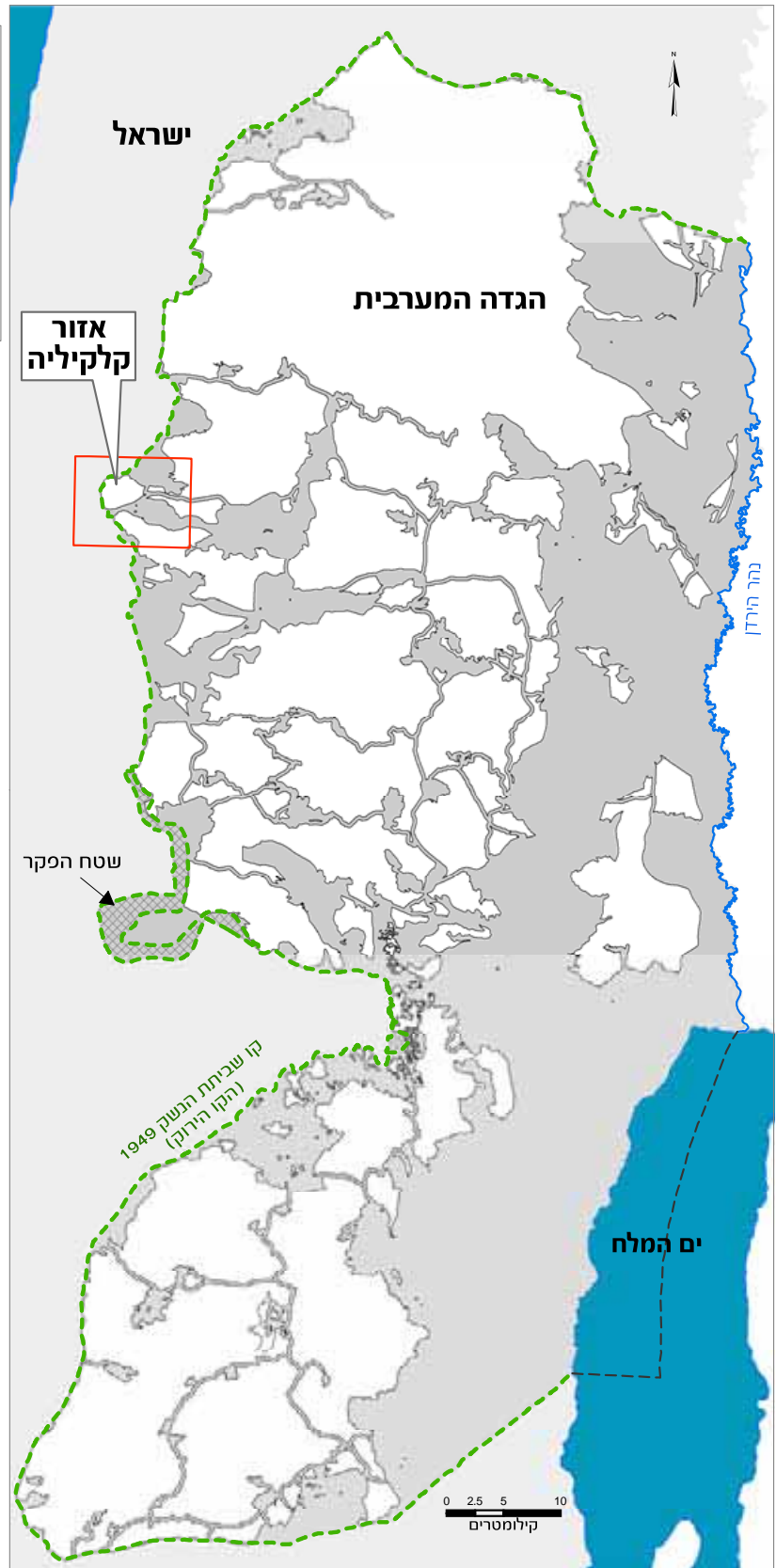
אוקטובר 2008

ריכוזי אוכלוסייה פלסטינית (קהילה פלסטינית או קבוצת קהילות התחומות ע"י תשתית ישראלית)

אזורים מוגבלים או אסורים לגישת פלסטינים או לשימושם

כבישים מוגבלים או אסורים

משרד האו"ם לתאום עניינים הומניטריים (OCHA) קרטוגרפיה: OCHA בשטח הפלסטיני הכבוש- אוקט' 2008. נתוני בסיס: משרד התכנון של הרש"פ, יולי 2000 - עדכון OCHA לשנת 2008. להערות, נא לפנות בדוא"ל לכתובת ochaopt@un.org או בטלפון +972 (02) 58219962 <http://www.ochaopt.org>



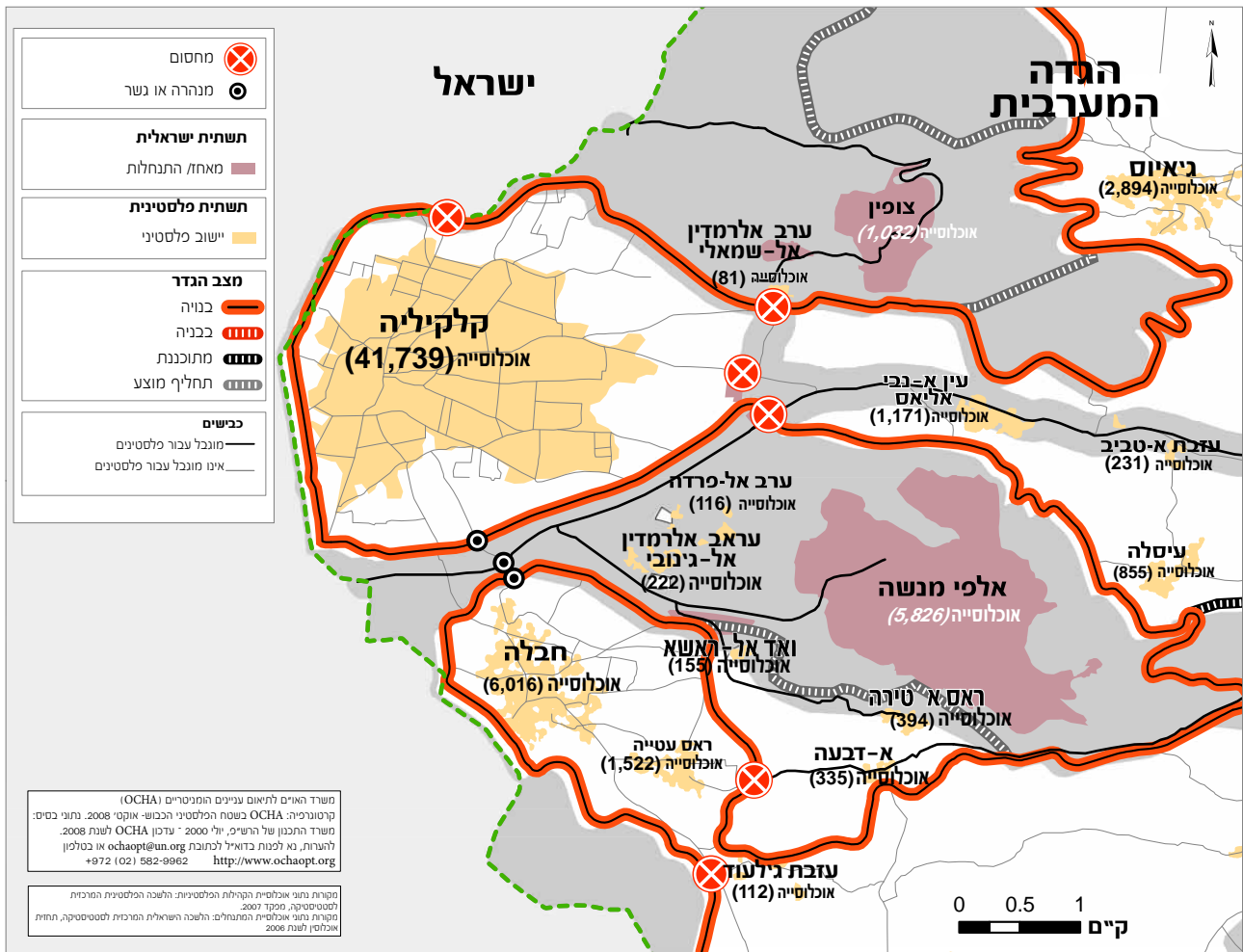
המשרד לתאום עניינים הומניטריים של האו"ם

פיצול הגדה המערבית: איזור קלקיליה

הליך הפנייה המשולבת - CAP 2009



אוקטובר 2008



משרד האו"ם לתאום עניינים הומניטריים (OCHA)
 קרטוגרפיה: OCHA בשטח הפלסטיני הכבוש - אוקטי 2008. נתוני בסיס:
 משרד התכנון של הרש"מ, יולי 2000 - עדכון OCHA לשנת 2008.
 להערות, נא לכתוב בדוא"ל לכתובת ochaopt@un.org או בטלפון
 +972 (02) 582-9962 http://www.ochaopt.org

מקורות נתוני אוכלוסייה והקהילות הפלסטיניות: הלשכה הפלסטינית המרכזית
 לסטטיסטיקה, ממרץ 2007.
 מקורות נתוני אוכלוסיית המתנחלים: הלשכה הישראלית המרכזית לסטטיסטיקה, תחזית
 אוכלוסייה לשנת 2008



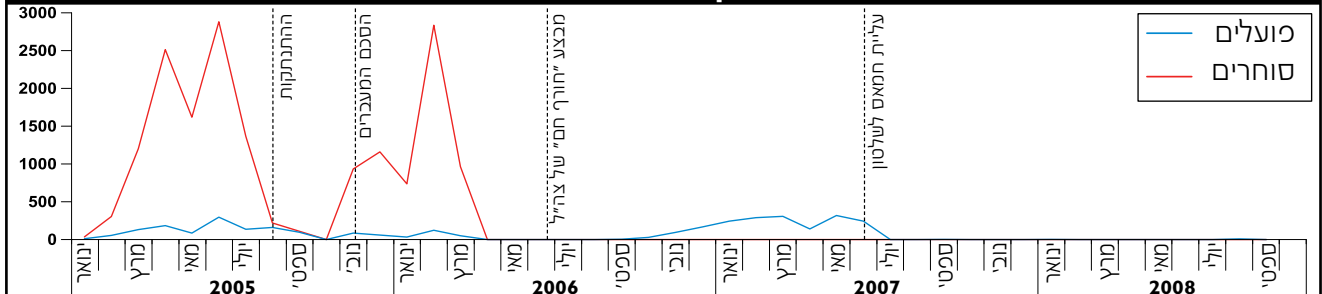
אוקטובר 2008

רצועת עזה: גישה

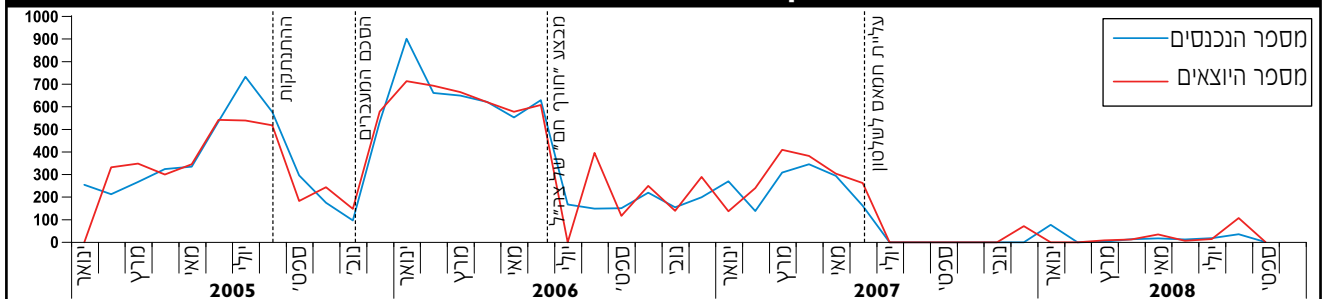
CAP 2009 – הליך הפנייה המשולבת



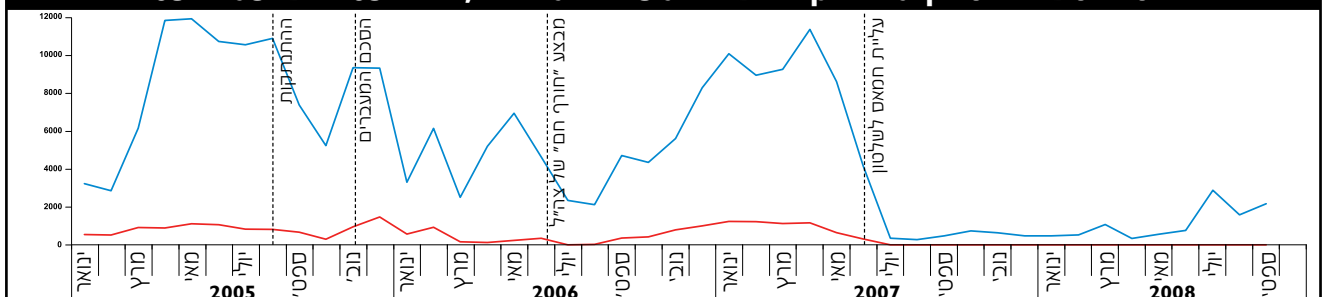
'תנועת פועלים וסוחרים דרך מעבר ארז: ינואר '06 - ספטמבר 08



'כניסה ויציאה דרך מעבר רפיח: ינואר '05 - ספטמבר 08



'תנועת סחורות דרך מעבר קרני: סה"כ מטענים מדי יום, ינואר '05 - ספטמבר 08



A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.



אנדרט, ירושלים, מאי 2005, צילום: אדם פלט

לקבלת מידע נוסף על הליך הפנייה המשולבת (CAP) ועיון במסמכים נילווים:

www.ochaopt.org
דוא"ל: ochaopt@un.org

המשרד לתאום עניינים הומניטריים
(OCHA)

ת.ד. 38712 ירושלים המזרחית
טלפון: 02 - 582 9962 / 02 - 582 5853 , פקס: 02 - 582 5841
השטח הפלסטיני הכבוש